

RADNI ZADACI PEDAGOŠKO-EDUKATIVNOG PROGRAMA
HRVATSKOG POVIJESNOG MUZEJA

SVAKODNEVNI ŽIVOT
HRVATSKIH
PLEMIĆKIH OBITELJI
U 18. STOLJEĆU

HRVATSKI POVIJESNI MUZEJ
Matoševa 9, 10000 Zagreb
Tel: 01/4851 900, 4851 990
Fax: 01/4851 909
E-mail: hismus@hismus.hr
www.hismus.hr

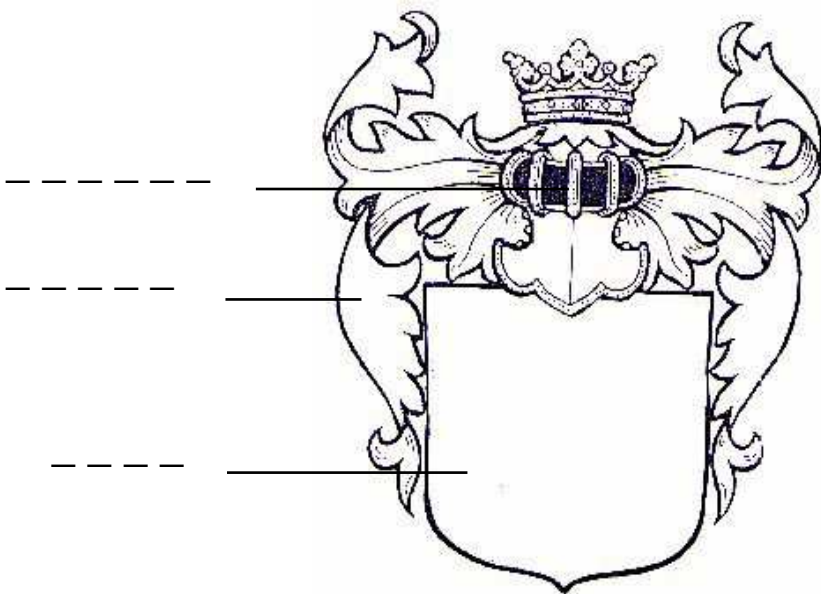
Radni zadaci edukativno-pedagoškog programa "Svakodnevni život hrvatskih plemićkih obitelji u 18. stoljeću" osmislila i realizirala Andreja Bekušić, muzejski pedagog HPM-a

ODREĐENJE PLEMSTVA

GRBOVI, GRBOVNICE I RODOSLOVLJA

Grb je obojeni likovni znak na štitu. Kao trajan i nasljedni znak raspoznavanja, razlikovanja i statusnog određenja pojedinaca, institucija i zajednica, grbovi se počinju koristiti na europskom području u 12 stoljeću, dok se u hrvatskim krajevima javljaju od 13. st.

- Na označena mjesta napiši od kojih se dijelova sastoji grb!

Grb knezova Zrinski, 17. st.

Grbovi su se izrađivali prema točno utvrđenim heraldičkim pravilima. U osnovi koristile su se samo 4 boje: crvena, plava, zelena i crna te dvije kovine: zlato (žuta) i srebro (bijela).

Kod crtanja nekoloriranih grbova upotrebljavao se određeni sustav crta koji je odgovarao pojedinoj boji:

PLAVO

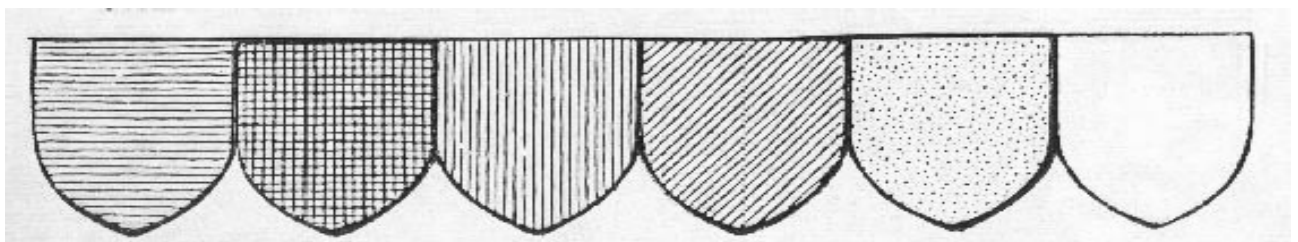
CRNO

CRVENO

ZELENO

ZLATO

SREBRO

- Koristeći ova pravila, iscrtaj nacrt grba prema predloženom koloriranom grbu Zrinski te nadopuni elementima koji nedostaju!

STANOVANJE

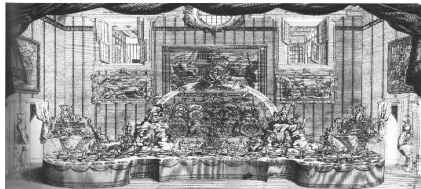
Adam grof Oršić Slavetički napisao je memoare o svojoj obitelji iz kojih doznajemo kako se živjelo u 18. stoljeću. Pažljivo pročitaj tekst te odgovori (Izvadak iz: Adam g. Oršić Slavetički, Rod Oršić”, Zagreb, 1943., 16.)

“Krstof grof Oršić se stalno nastanio 1763. godine u Zagrebu i sazidao za sebe u razkošnom baroknom slogu palaču u Kapucinskoj ulici s prekrasnim stubištem. Na svom obližnjem imanju Bistri podigao je u istom slogu dvor, bez sumnje najljepši u Hrvatskoj. Široki hodnici, prostrane odaje, obložene umjetnički sastavljenim parketima, središnja ovalna dvorana s freskama i mozaiknim podom, razkošna, u drvorezu s bogatim intarzijama urešena vrata, ugrađeni ormari u bogatom baroku i velika dvorska kapela još danas zadivljuju posjetioća. Oni su nam dokaz visokog kulturnog nivoa hrvatskog plemstva, koje se bogatstvom, ugledom i uljudbom onda moglo natjecati s onima ostalih europskih zemalja.”

- Oršići su imali barokne palače u _____ i _____
- Po čemu se ističe raskoš i bogatstvo baroknih palača (npr. u Bistri)
_____, _____,
_____, _____,
_____, _____
- Što se još nalazilo u okviru palače, a nije služilo stanovanju?

- Što prema autoru dokazuje ta raskoš baroknih palača?

- Pokušaj doznati što je danas smješteno u tim palačama!

PREHRANA

Evo jednog računa iz 18. st. koji nam otkriva jelovnik ondašnjeg kućanstva. (Josip Matasović, Iz galantnog stoljeća, 1921., str. 162.)

1704. Jan.					
Pintaru	for. - gr. 3		za szol	-	16
za szueche	8	d. 2	meszo	8	
za szol	8		za szueche		5
szoli	15		Caticzi za barbiera		10
mesza	6		za Puse y Pticze		6
olia	2		szol		15
Perpra	4		Perper		4
za kervareine koyrn	8		Pticze, y Puse		4

- Koje se namirnice spominju na ovom računu?
- Što se sve moglo naći na jelovniku jedne plemićke obitelji u 18. st.?
- Koja su ti jela neobična tj. danas nisu uobičajena?

NOVOSTI U PREHRANI 18. ST.

- Koje se nove (slatke) namirnice počinju konzumirati u 18. stoljeću?
- Pod čijim se utjecajem javljaju?
- Koji se jedeći pribor počinje upotrebljavati u 18. st.?

A sad o muzeju!

- Čime je obilježen svaki muzejski predmet?
- Što misliš zašto se to radilo?

DRUŠTVENI ŽIVOT

Odgoj dječaka

“U Zagrebu sam svršio šest škola, gdje mi neki graničar...bijaše dodieljen kao odgajatelj, jer sam morao učiti mađarski... Onda su me poslali u opatiju u Krems na filozofiju, koju sam javno položio, a istodobno u konvikt, gdje sam nakon svršene filozofije godinu dana slušao pravo. Ovaj plemićki konvikt, gdje se učilo plesanje, mačevanje i jahanje, fancuzki malo ili ništa... Kad sam se vratio kući, moji su me roditelji držali vrlo strogo, htjeli su da dalje učim. Meni je strogost dodijala, želio sam otići od kuće i rekao, da hoću postati vojnik...”

- Što su sve dječaci učili?
- Za što su se izučavali?

Odgoj djevojčica: Iz slika zaključite čime su se djevojke bavile!

Slika 1.

Kakav je bio položaj žena iz redova plemstva?

Da li su žene plemstva bile ravnopravne s muškarcima, odnosno da li se položaj tih žena u suštini razlikovao od položaja žena seljaka?

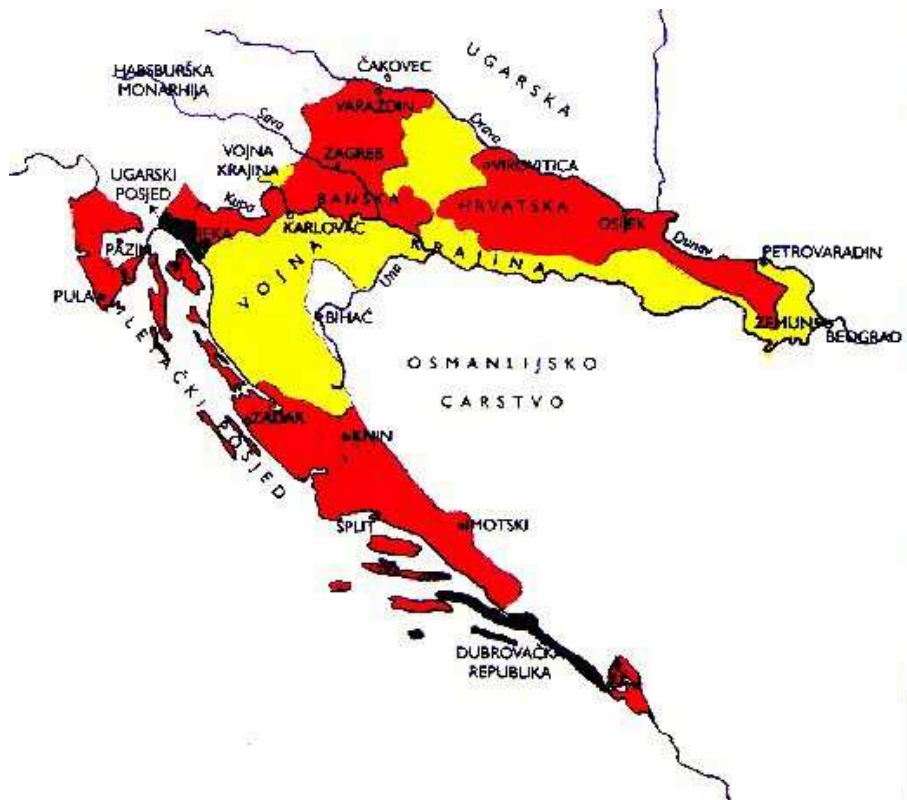
Usporedi sa životom današnjih žena! Što se promijenilo?

Slika 2.

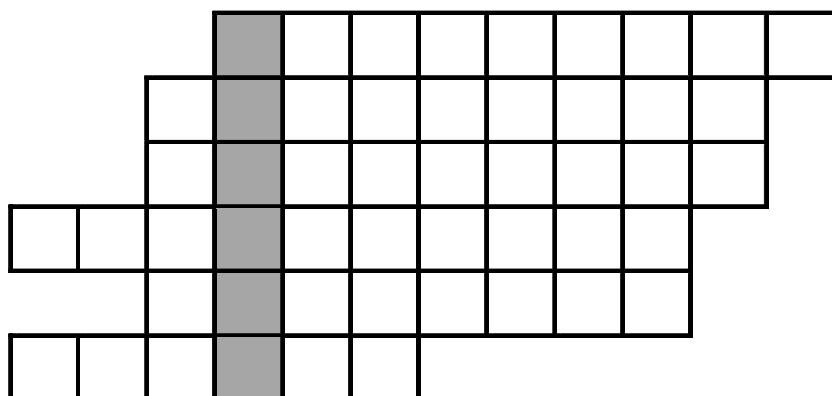
POLOŽAJ HRVATSKIH ZEMALJA U 18. ST.

Nakon dugotrajnih ratova protiv Turaka od 15. st., hrvatske se zemlje u 18. st. oporavljaju u teritorijalnom i gospodarskom smislu. Nekadašnjem "ostatku os-tataka hrvatskog kraljevstva" vraćaju se oslobođeni krajevi, ali pod upravu no-vih vladara, Habsburške Monarhije i Mletačke Republike. Hrvatske su zemlje i dalje razjedinjene, no prestankom turske opasnosti započinje novo doba gospo-darskog uspona. Plemstvo kao vodeći politički faktor glavni je nosilac borbe za ujedinjenje hrvatskih zemalja.

Između kojih je zemalja bila podijeljena Hrvatska u 18. st.?

Riješi križaljku! Ako pravilno odgovoriš na 6 pitanja, u okomitom stupcu dobit ćeš naziv osobe ili zanimanja koja je u srednjem vijeku bila glasnik feudalne gospode, poznavatelj plemićkih grbova svog kraja i njihov najavljiivač na plemićkim turnirima, a danas se po njemu zove pomoćna povijesna znanost o grbovima, to je _ _ _ _ _

1. nauka o grbovima (pomoćna povijesna znanost)
2. materijal za pisanje od tanke životinjske kože
3. vladarska povelja kojom se dodjeljivao ili potvrđivao grb
4. shematski prikaz obiteljske povijesti
5. privilegirani društveni stalež s pravom političkog odlučivanja
6. tko je imao isključivo pravo dodjele titula i grbova

- Na koja se dva načina dobivao plemićki naslov?

_____ i _____

- Koji je drugi naziv za rodoslovlje? G _ _ _ _ _
- Što sve možeš doznati iz rodoslovnog stabla?

- Da li je izrada rodoslovnog stabla bila svojstvena samo plemstvu?

Da Ne

A sad o muzeju!

- U kojoj se ustanovi čuvaju, izučavaju i izlažu materijalni predmeti prirodne i kulturne baštine? A arhivu B knjižnici C muzeju
- Kako su razmješteni predmeti?

- Podcrtane riječi u tekstu predstavljaju karakteristične načine ukrašavanja u baroku. Pokušaj otkriti njihovo značenje pridruživanjem pojedinih pojmova s ponuđenim odgovorima.

Freska=	A slikarska tehnika ukrašavanja arhitektonskih ploha slaganjem raznobojnih kockica od kamena i stakla
Mozaik=	B tehnika zidnog slikarstva - slika se izrađuje
Drvorez=	C ukrašavanje namještaja i drvenih predmeta slaganjem oblika od komadića različitog drva, a u 18. St. od bjelokosti i dr. kovina
Intarzija=	D tehnika ukrašavanja drva plitkim ili dubokim

Stilska obilježja baroka: Zaokruži da li je ponuđena tvrdnja T (točna) ili N (netočna)

- Barok je umjetničko stilsko razdoblje 17. i 18. stoljeća T N
- Osnovne karakteristike baroka su jednostavnost i skromnost T N
- U razdoblju baroka dvorci gube obrambenu funkciju i postaju mjesta zabave i razonode T N
- Najtipičniji barokni namještaj je kabinet ski ormarić (tabernakl), preteča današnjeg radnog stola T N

A sad o muzeju!

- Gdje je smješten Hrvatski povijesni muzej?
- Koja je bila funkcija tog prostora u 18. st.?

ODIJEVANJE

Moda 18. st. Koje su osnovne karakteristike odijevanja u 18.

st.? Promotri slike i upiši nazive modnih predmeta !

Radi što tanjeg struka, tako bi ih stezali da bi žene ostajale bez daha!

Do pojave krinoline u 19. St., žene su ispod haljina nosile nezgrapne košaraste konstrukcije na koje su se još stavljale podsuknje

Izrađivale su se od konjske dlake, a one najskuplje od ljudske kose. Bijele su se puderom od rižinog brašna ili škroba.

Kako se pranje smatralo nezdravim, slojevi šminke prikrivali su i znakove kožnih bolesti

Kao ni u jednom drugom stoljeću, ženske frizure došizale su neviđene razmjere. Što više to bolje morao da je bio moto ondašnjih frizera.

A sad o muzeju!

- Koja je vrsta predmeta najosjetljivija na svijetlo? (Zaokruži točan odgovor)
A drvo B kamen C tekstil D staklo
- Gdje se čuvaju muzejski predmeti kada nisu izloženi na izložbi?

Evo kako povjesničar Josip Matasović u svom djelu “Iz galantnog stoljeća” opisuje onovremeni društveni život plemstva.

“... Lažljive idile, teški preljubi, licemjerna pobožnost, causerie i menuet, učenost i trovanja, saloni i leveri, jahanja, lovovi, dvoboji, kartanje, intrigue, osvete, favoritstvo, gusarske avantire, po koja seljačka buna, gušena sadističkom spremom, posvuda pak tama praznovjerja...”

- Kakav je autorov stav prema takvom načinu života?
A ciničan B pun divljenja C nostalgičan
 - Kako se provodilo slobodno vrijeme?
-
- Da li bi i ti tako živio/la? Ali zapamti takav lagodan način života uživao je vrlo mali broj ljudi u odnosu na ostalo stanovništvo! Što misliš da li je to pravedno? Razgovor

A sad o muzeju!

- Čemu služe muzeji?
- Kako se zove osoba koja sakuplja, čuva i proučava muzejske predmete?
A preparator B kustos C muzejski pedagog D tehničar

IME _____

PREZIME _____

ŠKOLA _____

RAZRED _____

Današnji datum _____

Radni zadaci edukativno-pedagoškog programa
“Svakodnevni život hrvatskih plemićkih obitelji u 18. stoljeću”
osmislila i realizirala Andreja Belušić, muzejski pedagog

Hrvatski povijesni muzej
Matoševa 9 Zagreb
Tel:01/4851 900
E-mail: hismus@hismus.hr
www.hismus.hr

UPITNIK

Za edukativno-pedagoški program Hrvatskog povijesnog muzeja “SVAKODNEVNI ŽIVOT HRVATSKIH PLEMIĆKIH OBITELJI U 18 . STOLJEĆU”

I na kraju... Odgovori na nekoliko, muzeju korisnih, a tebi ne preteških pitanja!

- Da li ti je povijest jedan od omiljenih nastavnih predmeta?
(A) DA (B) NE
- Obrazloži koji su tvoji razlozi za (A) i protiv (B)
(A) _____ (B) _____

- Da li ti se svidio ovakav način učenja? (A) DA (B) NE
- Što ti se najviše dopalo? A učenje u muzeju
B učenje pomoću predmeta
C odabir teme
D rješavanje zadataka
E nešto drugo, što?

-
- Da li si naučio/la nešto novo iz povijesti?
 - Da li si promijenio/la mišljenje vezan uz tvoj stav prema učenju povijesti?
 - Da li želiš još ovakvih susreta u muzeju?

Škola _____

Razred _____

Datum _____